

Донбаська державна машинобудівна академія

Силабус навчальної дисципліни

«Біохімія та біохімічні основи спортивного тренування»

на 2020 / 2021 навчальний рік

Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка.
Спеціальність	017 Фізична культура і спорт.
ОПП (ОНП)	фізична культура і спорт.
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський).
Форма навчання	денна форма
Семестр, в якому викладається дисципліна	рік навчання: 3, Семестр: 5.
Статус дисципліни	Дисципліна нормативна
Обсяг дисципліни	180 годин (6 кредитів ЕКТС)
Мова викладання	українська
Оригінальність навчальної дисципліни	авторський курс
Факультет	економіки і менеджменту
Кафедра	фізичного виховання і спорту
Розробник	Авдєєнко А.П., д. хім. наук, професор; Санталова Г.О., канд. хім. наук, доцент кафедри хімії і охорони праці
Викладач, який забезпечує проведення лекційних занять	Авдєєнко А.П., д. хім. наук, професор; Санталова Г.О., канд. хім. наук, доцент кафедри хімії і охорони праці
Викладач, який забезпечує проведення практичних/ лабораторних занять	Авдєєнко А.П., д. хім. наук, професор; Санталова Г.О., канд. хім. наук, доцент кафедри хімії і охорони праці
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Лекції: понеділок 2 пара, аудиторія – 1407 Практика: вівторок 2 пара (непарний тиждень), 1402 Лабораторні роботи: вівторок 2 пара (парний тиждень), 1402 Забезпечення: проектор, ноутбук.
Лінк на дисципліну	Посилання на розроблений електронний курс: http://moodle.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=1442

Кількість годин	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Вид підсумкового контролю
180	30	15	15	120	Іспит

Опис навчальної дисципліни.

Предмет навчання	Предметом вивчення навчальної дисципліни «Біохімія та біохімічні основи спортивного тренування» є оволодіння знаннями про основні закономірності метаболічних процесів в організмі людини, біохімічні основи втоми, спортивних тренувань та підвищення спортивної працездатності організму спортсмена.
Мета дисципліни	Метою навчальної дисципліни «Біохімія та біохімічні основи спортивного тренування» є формування у студентів знань про біохімічний склад і властивості речовин, що входять до організму спортсмена; про закономірності обміну речовин та енергії в організмі людини у процесі спортивних навантажень; про особливості метаболічних процесів в організмі спортсмена; про біохімічні основи енергозабезпечення працюючих м'язів, біохімічні механізми розвитку втоми, розвитку працездатності та витривалості, витримування швидко-силових якостей спортсменів та механізми адаптативних змін в організмі під впливом тренувальних процесів та дії фізичних навантажень різної потужності.
Чому можна навчитися (результати навчання)	За підсумками вивчення дисципліни студент повинен знати: – предмет, методи і завдання біохімії та біохімічних основ спортивних тренувань; – оцінювати біохімічні основи фізичних якостей організму спортсмена та критерії ефективності тренування; – метаболічні зміни адаптивних систем організму при фізичних навантаженнях різної інтенсивності; – біохімічні процеси відновлювальних систем організму; вміти: – оцінювати адаптаційні можливості організму спортсменів; – розраховувати потребу в білках, ліпідах і вуглеводах для організму спортсмена, з урахуванням вікових норм; – раціонально використовувати енергетичні запаси м'язової системи зокрема; – охарактеризувати метаболізм у тканинах організму при забезпеченні м'язової діяльності; – складати тренувальні програми з урахуванням знань

	кислотно-основного стану організму спортсменів.
Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)	Вивчення дисципліни «Біохімія та біохімічні основи спортивного тренування» формує у студентів наступні програмні компетентності: Загальні компетентності (ЗК): - здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями; - здатність працювати в команді; - здатність планувати та управляти часом; - здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; - здатність бути критичним і самокритичним; - здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Фахові компетентності спеціальності (ФКС): - здатність застосовувати знання про будову та функціонування організму людини; - здатність до безперервного професійного розвитку. Програмні результати навчання (ПРН): - студент здатний показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення; - студент здатний застосовувати у професійній діяльності знання анатомічних, фізіологічних, біохімічних, біомеханічних та гігієнічних аспектів занять фізичною культурою і спортом.
Навчальна логістика	Зміст дисципліни. Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів. Завдання дисципліни полягає у засвоєнні студентом знань про: 1) хімічний склад, властивості речовин, що входять до складу організму людини; 2) основні біохімічні процеси, що лежать в основі життєдіяльності організму людини; 3) особливості біохімічного складу та метаболізму організму спортсмена; 4) біохімічні основи втоми, спортивних тренувань та підвищення спортивної працездатності організму спортсмена; 5) основи раціонального харчування спортсменів; 6) значення біохімічного контролю у спорті. Види занять: лекційні/практичні/лабораторні При вивченні навчальної дисципліни «Біохімія та біохімічні основи спортивного тренування» використовуються наступні методи навчання: <i>Словесні:</i> лекції, доповіді, повідомлення, дискусії, бесіди, дидактичне тестування; <i>Наочні:</i> демонстрація з залученням мультимедійних проєкторів, презентації, відеоматеріалів.

	<i>Практичні:</i> виконання графічних робіт, проведення експерименту; <i>Репродуктивний</i> – в основу якого покладено виконання різного роду завдань за зразком; <i>Метод проблемного викладу.</i> <i>Частково-пошуковий або евристичний.</i> <i>Дослідницький.</i>
Пререквізити	Навчальні дисципліни, на основі яких базується вивчення курсу: екологія, безпека життєдіяльності, анатомія людини з основами спортивної морфології, фізіологія людини та рухової активності, атлетизм, фітнес.
Постреквізити	Навчальні дисципліни, де будуть використовуватись знання отримані під час вивчення курсу: спортивна медицина, фармакологічний супровід у сфері фізичної культури і спорту, спортивна медицина, фізична терапія з основами масажу.
Політика курсу	Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Під час роботи над індивідуальними завданнями та проектами не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими оригінальними.
Оцінювання досягнень	Рейтинг успішності студента — це загальний бал, який отримав студент під час виконання завдань, передбачених програмою дисципліни. Максимальний рейтинг за дисципліну «Біохімія та біохімічні основи спортивного тренування» — 100 балів. Підсумковий контроль здійснюється за шкалою ECTS.
Інформаційне забезпечення	Основна література: 1. Михайлов С.С. Спортивная биохимия. Учебник для вузов и колледжей физической культуры / С.С. Михайлов. – 3-е изд., изм. и доп. – М.: Советский спорт, 2006. – 260 с. 2. Михайлов С.С. Биохимические основы спортивной работоспособности: учеб.- метод. пособие / С. С. Михайлов // СПбГАФК. – СПб, 2004. – 189 с. 3. Ногас А.О. Біохімія і біохімічні основи фізичної культури: Навчально-методичний посібник. – Рівне, 2008. – 130 с. 4. Копильчук Г.П. Біохімія: Навчальний посібник / Г. П. Копильчук, О. М. Волощук, М. М. Марченко. – Чернівці: Рута, 2004. – 224 с. 5. Явоненко О.Ф. Біохімія: Підручник для студентів

спеціальності «Фізична культура» / О. Ф. Явоненко, Б. В. Яковенко – Суми: ВТД «Університетська книга», 2002. 380 с.

6. Волков Н. И. Биохимия мышечной деятельности / Н. И. Волков, Э. Н. Несен., А. А. Осипенко, С. Н. Корсун. Киев: Олимпийская литература, 2000. – 215 с.

7. Гонський Я. І. Біохімія людини / Я. І. Гонський, Т. П. Максимчук. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2001. – 198 с.

8. Санталова Г. О. Біохімія та біохімічні основи спортивного тренування: стислий конспект лекцій для студентів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» / уклад. Г. О. Санталова, А. П. Авдеєнко, – Краматорськ : ДДМА, 2020. – 86 с.

9. Санталова Г. О. Біохімія та біохімічні основи спортивного тренування: методичні вказівки до організації лабораторних робіт для студентів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» / уклад. Г. О. Санталова, А. П. Авдеєнко – Краматорськ : ДДМА, 2020. – 27 с.

10. Санталова Г. О. Біохімія та біохімічні основи спортивного тренування: методичні вказівки до організації практичних робіт та самостійної роботи для студентів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» / уклад. Г. О. Санталова, А. П. Авдеєнко. – Краматорськ : ДДМА, 2020. – 32 с.

Додаткова література:

1. Кучеренко М.Є. Сучасні методи біохімічних досліджень: Учбовий посібник / М.Є Кучеренко, Ю.Д. Бабенюк, В. М. Войціцький. – К.: Фітосоціоцентр, 2001. – 424 с.

2. Мохан Р. Биохимия мышечной деятельности и физической тренировки / Р. Мохан, М. Глессон, П.Л. Гринхафф. – Киев: Олимпийская литература, 2001. – 234 с.

3. Боєчко Ф.Ф. Біологічна хімія: Навч. пос. 2-ге видання, перероб. і доповн., К.: Вища школа., 1995. – 536с.

4. Филиппович Ю.Б., Севастьянова Г.А., Щеголева Л.И. Упражнения и задачи по биологической химии. – М.: Просвещение, 1986. – 151с.

5. Диксон М., Уэбб Э. Ферменты. – М.: Мир, 1985. – Т. 1, 2, 3.

6. Фабрі З. Й. Біохімічні основи фізичної культури і спорту: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізичної культури і спорту / Фабрі З. Й., Чернов В. Д. – Вид. 2-е, доп. і перероб. – Ужгород: Ужгородський національний університет; Вид-во СП "ПоліПрінт", 2014. – 91 с.

7. Ногас, А. О. Біохімія і біохімічні основи фізичної культури: Навчально-методичний посібник. – Рівне, 2008. –

	130 с. 8. Ногас, А. О. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисципліни «Біохімія фізичного виховання і спорту» для студентів напряму підготовки 6.01.02.03 «Здоров'я людини» денної форми навчання / А. О. Ногас. – Рівне: НУВГП, 2016. – 36 с. Посилання на розроблений електронний курс: http://moodle.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=1442

Розробник:

А.П. Авдеєнко, д.хім.н., професор кафедри ХтаОП _____

«____» _____ 2020 р.

Гарант освітньої програми:

к.п.н., доцент

Ю. О. Долинний _____

«____» _____ 202_ р.

Розглянуто і схвалено

на засіданні кафедри

Протокол № 21 від 27.08.2020 р.

Завідувач кафедри

_____ О. М. Олійник

«____» _____ 2020 р.

Затверджую:

Декан факультету економіки і

менеджменту

_____ Є. В. Мироненко

«____» _____ 2020 р.

